

3 בפברואר 1976
ב' נאדר א תשל"ו
ב/830



אל : הסניפים
מאת : בר

הנדון: העליה מבריה"מ
בהמשך לשלבו ב/820
מה- 25.8.75

בשנת 1975 הגיעו לוינה 13,216 יהודים מבריה"מ נושאי אשרות ישראליות ומהם עלו לישראל 8534 נפש. מספרי היציאה מבריה"מ והעליה ארצה הם מהנמוכים ביותר מאז שלוש שנים ז.א. מאז 1971 והם מצביעים על מדיניות ברורה של השלטונות הסובייטיים לצמצום העליה.

בתונים העליה ב-1975 לפי חודשים
(טבלה א')

חודש	אשרות לבפש שהוצאו ע"י ההולנדים במוסקבה	עלו ארצה	דרישות ראשונות שנשלחו לבפש	עברו לוינה להיא"ס
ינואר	1,197	985	2,830	355
פברואר	1,039	891	2,999	402
מרס	827	527	2,888	376
אפריל	1,288	714	2,728	437
מאי	871	458	2,692	327
יוני	1,015	715	2,276	430
יולי	977	507	2,196	311
אוגוסט	938	635	2,523	355
ספטמבר	1,096	625	2,168	385
אוקטובר	1,450	701	3,474	555
נובמבר	1,212	872	3,764	499
דצמבר	1,229	(. 904	3,607	496
סה"כ	13,139	(. 8,534	34,145	4,928

(מספר עדיין לא סופי.

ב-1975 בעלחו דרישות חדשות ומחודשות ל-50,974 יהודים מבריה"מ.

בדיקת הבתונים מאשרת את ההנחה על קיום מיכסה חודשית למספר היהודים שיציאתם אושרה ע"י השלטונות הסובייטיים. מיכסה זו מחולקת, בצורה שרירותית בין הרפובליקות השונות של בריה"מ ואף בין ערים מסויימות ברפובליקות הב"ל.

2/...

סה"כ מספר היוצאים מבריה"מ ב-1975 הגיע ל-65% ממספר היוצאים מבריה"מ ב-1974 ול-37.5% ממספר היוצאים מבריה"מ ב-1973.

הממוצע החודשי של היוצאים מבריה"מ באשרות ישראליות היה:

ב-1973	-	2900	נפש לחודש
ב-1974	-	1700	" "
ב-1975	-	1100	" "

חל גידול מהותי במספר היוצאים מבריה"מ שנשרו בווינה, עברו להיאס וביקשו להגר לארצות מחוץ לישראל.

הבשירה ב-1975 הגיעה ל-37,4% מכלל היוצאים בהשוואה ל-18,8% ב-1974 ול-4,2% ב-1973.

להלן סיכומי העליה מאז מלחמת ששת הימים
(טבלה ב')

שנה	אשרות לבפש שהוצאו ע"י ההולנדים במוסקבה	עלו ארצה	דרישות ראשוניות לבפש שנשלחו	עברו בווינה להיאס
1970 - 1968	4,327	4,263	38,917	—
1971	14,310	12,819	40,794	58
1972	31,478	31,652	67,895	251
1973	34,922	33,477	58,216	1456
1974	20,181	16,816	42,843	3,879
1975	13,139	(. 8,534	34,145	4,928
סה"כ	118,357	(.107,561	(.. 282,810	10,572

(. מספר עדיין לא סופי.
.. ס"כ נמצאים עדיין בבריה"מ 164,453 נפש להם נשלחו דרישות לפי בקשתם.

מספר הדרישות הראשוניות (Affidavits) שנשלחו לבריה"מ לפי בקשת היהודים שם קטן והגיע ל-34,145 נפש לעומת 42,843 בשנת 1974 כ-80% ממספר הדרישות ב-1974. במקביל חל גידול יחסי במספר הדרישות הנשנות שחודשו. מספר העולים ב-1975 היה כרבע ממספר הדרישות החדשות והמחודשות שנשלחו לבריה"מ באותה שנה לפי בקשות היהודים שם.

עם כל הדאגה לצמצום בעליה שחל בשנתיים האחרונות מותר לציין בסיפוק שמאז אוקטובר 8 יצאו מבריה"מ 117,500 יהודים מהם עלו ארצה 107,500.

החפלגות העולים לפי העדות (לפי בתוני משרד הקליטה)
(טבלה ג')

סה"כ מספרים מוחלטים	אחרים		יהודים הרריים		יהודים בוכרים		יהודים גרוזינים		עדה שנה
	%	מספרים מוחלטים	%	מספרים מוחלטים	%	מספרים מוחלטים	%	מספרים מוחלטים	
200	100.0	200	—	—	—	—	—	—	1968
3.000	86.7	2.600	—	—	—	—	13.3	400	1969
1.000	100.0	1.000	—	—	—	—	—	—	1970
12.850	63.0	8.100	—	—	3.5	450	33.5	4.300	1971
31.600	58.6	18.540	0.2	60	6.7	2.100	34.5	10.900	1972
33.450	66.5	21.925	0.1	325	11.2	3.750	22.2	7.450	1973
16.800	60.1	10.100	9.3	1.570	14.7	2.460	15.9	2.670	1974
8.500	58.2	4.950	26.7	2.270	4.8	410	10.3	870	1975
107.400	62.8	67.415	3.9	4.225	8.5	9.170	24.8	26.590	סה"כ

החפלגות הנאים לוינה לפי הרפובליקות השונות: (לפי בתוני וינה)
(טבלה ד')

רפובליקה	1975		1974		1973		1972		1971	
	במספרים	ב-%	במספרים	ב-%	במספרים	ב-%	במספרים	ב-%	במספרים	ב-%
ר.ס.פ.ס.ר.	2,023	15.7	2,344	11.4	2,500	7.2	1,610	5.0	779	6.0
אוקראינה (המזרחית)	3,195	24.8	3,195	15.5	3,718	10.7	2,307	7.3	492	3.8
בילורוסיה	307	2.4	334	1.6	586	1.7	701	2.3	110	0.8
ס"כ	5,525	42.9	5,873	28.5	6,804	19.6	4,618	14.6	1,381	10.6
מיתר הרפוב'	7,373	57.1	14,755	71.5	27,928	80.4	27,063	85.4	11,641	89.4
ס"כ	12,898	100%	20,628	100%	34,732	100%	31,681	100%	13,022	100%

(. ללא השטחים שסופחו לאחר מלחמת העולם השנייה.

בולטת הירידה במספרים מוחלטים ובאחוזים של העליה מגרוזיה. מדאיג מאד צמצום עליית היהודים הבוכרים, מעודד הגידול במספר העולים מהעדה היהודית ההררית. הרכב העליה השתנה בשנתיים האחרונות: אחוז העולים מהרפובליקות הסובייטיות והבססיות גדל מאז 1971, באופן משמעותי מקרוב ל-20% מכלל העליה לכמעט 43%. לצערנו גידול זה באחוזים איבנו משקף גידול העולים מאיזורים אלו, אלא משקף את הצמצום הדרסטי במספר העולים מיתר האזורים.

פרטים על האשרות לבפש שהוצאו ע"י ההולנדים במוסקבה
(טבלה ה')

שם הרפובליקה	מספר היוונים ברפוב' לפי מפקד אוכלוסין 1970	אשרות לבפש שהוצאו מ- 1968 עד 31.12.72	אשרות לבפש שהוצאו ב- 1973	אשרות לבפש שהוצאו ב- 1974	אשרות לבפש שהוצאו בינ.-דצמ. 1975	ס"כ אשרות מ-1968	אחוז מקבלי האשרות מכלל האוכלוסיה היהודית ברפוב'
ר.ס.פ.ס.ר.	807,900	2,854	2,804	3,611	3,160	12,438	1.5 %
אוקראינה	777,100	12,903	11,309	6,277	5,116	35,605	4.6 %
מולדביה	98,100	1,631	4,547	3,383	1,138	10,741	10.9 %
ליטא	23,600	6,655	1,750	608	341	9,354	39.6 %
לטביה	36,700	5,273	1,370	671	375	7,689	20.8 %
בילורוסיה	148,000	887	545	289	309	2,030	1.4 %
קזחסטן	27,700	41	71	27	6	145	0.5 %
אוזבקיסטן	102,800	2,893	3,001	1,895	342	8,131	7.9 %
קירגיזיה	7,700	36	101	45	11	193	2.5 %
אסטוניה	5,300	73	79	25	33	210	4.0 %
אזרביידז'אן	41,300	52	121	572	1,267	2,012	4.9 %
טדז'קיסטאן	14,600	277	1,001	187	63	1,528	10.5 %
טורקמניה	3,500	28	31	48	1	108	3.0 %
גרוזיה	55,400	16,355	8,186	2,536	904	27,981	50.5 %
ארמניה	1,000	4	6	7	22	39	3.9 %
שוונות	--	153	--	--	--	153	--
סה"כ	2,150,700	34,922	50,115	20,181	13,139	118,352	5.5 %

-טבלה זו יותר מכל האחרות מצביעה על מדיניות השלטונות הסובייטים בנושא העליה.

- (1) לא חל שינוי משמעותי במספר האשרות שהוענקו בר.ס.פ.ס.ר.
- (2) קטן באופן יחסי ומהותי מספר האשרות שהוענקו באוקראינה המערבית (שסחי פולין, רומביה והונגריה לשעבר).
- (3) קטן באופן משמעותי מספר האשרות שהוצאו במולדביה, ליטא ולטביה (יותר מחצי).
- (4) לא חל שינוי משמעותי במספר האשרות שהוענקו בבילורוסיה (שהוא ממילא קטן), עלה אף במעט.
- (5) קטן באופן דרסטי ומכאיב מספר האשרות שהוענקו באוזבקיסטן ובטדז'קיסטן. 12% מס"כ האשרות שהוענקו ב-1974.
- (6) הוכפל מספר האשרות שהוענקו ליהודים האזרביידז'אן.
- (7) מספר האשרות שהוצאו בגרוזיה היה כשליש מהמספר שהוצא ב-1974.

להערכתנו אין חלוקת מספר אשרות העליה בין הריפוסליות השונות מקרית והיא מצביעה על מדיניות השלטונות הסובייטיים שלה מניעים ושיקולים משלה, (להוציא את יהודי רוסיה באוזבקיסטן וטדז'קיסטן).

פרטים על דרישות ראשוניות לנפש לפי הרפובליקה שנשלחו לבריה"מ
(טבלה ר')

רפובליקה	פס. חיהודים ברפובליקה לפי מספר האוכלוסין הרשמי 1970	דרישות לנפש שנשלחו מ-1968 עד 31/12/72	דרישות לנפש שנשלחו ב-1973	דרישות לנפש שנשלחו ב-1974	דרישות לנפש שנשלחו בינואר דצמבר 1975	ס"כ דרישות ראשוניות לנפש מ-1968 עד 31/12/75	אחוז מקבלי הדרישות האוכלוס היהודית ברפובליקה
ר.ס.פ.ס.ר.	807,900	10,211	7,479	11,589	8,638	37,917	4.6%
אוקראינה	777,100	36,520	20,938	14,597	12,457	84,512	10.6%
מולדביה	98,100	6,490	10,756	6,697	2,290	26,233	26.5%
ליטא	23,600	9,449	1,253	414	189	11,305	47.8%
לטביה	36,700	10,529	1,103	478	349	12,459	33.8%
בילורוסיה	148,000	3,593	1,217	720	700	6,230	4.2%
זחסן	27,700	328	261	101	41	731	2.6%
אובקיסטן	102,800	11,260	7,590	3,145	668	22,663	21.9%
קירגיזיה	7,700	195	296	69	38	598	7.8%
אסטוניה	5,300	240	70	40	17	367	6.9%
אזרביידז'ן	41,300	275	561	3,328	7,795	11,959	27.1%
טדז'קיסטן	14,600	1,508	2,436	725	172	4,831	33.0%
טורקמניה	3,500	125	54	9	--	188	5.4%
גרוזיה	55,400	55,368	4,175	912	774	61,229	110.4%
ארמניה	1,000	15	27	19	17	78	7.8%
שונות	--	1,500	--	--	--	1500	-
סה"כ	2,150,700	147,606	58,216	42,843	34,145	282,810	13.0%

אין ספק שבקשות יהודים למשלוח דרישות מותנת בסיכויים הבינלאומיים לממש אפשרות העליה. צמצום דרסטי במתן אשרות עליה גורר אחריו צמצום במספר היהודים המעוניינים להצטרף למבקשי העליה (ז.א. למבקשי דרישות) וכך קטן רק במעט מספר מבקשי הדרישות מר.ס.פ.ס.ר., מאוקראינה ומבילורוסיה, והצטמצם באופן מהותי מספר מבקשי דרישות ממולדביה, ליטא, אוזבקיסטן - גדל באופן משמעותי מספר מגישי הדרישות בין היהודים ההרריים באזרביידז'ן. מעל ל-13% מכלל יהודי בריה"מ (לפי בתרובי המפקד הרשמי) בקשו דרישות בעוד שעדיין רק 4.6% מכלל יהודי ר.ס.פ.ס.ר. הם בין מבקשי הדרישות.

פירוט ההגעה לוינה לפי ערים ובחירות מ-1968 ועד 31.12.75
(טבלה ז')

שם העיר	מספר היהודים בעיר לפי מפקד 1970	יורצאים מ-1968 עד 31.12.72	יורצאים ב-1973	יורצאים ב-1974	יורצאים בינואר-דצמבר 1975	יורצאים מ-1968 עד 31.12.75	אחוז היורצאים מכל האוכלוסיה היהודית בעיר
מוסקבה	251,253	1,815	1,513	1,382	1,204	5,914	2.3 %
לנינגרד	162,587	520	840	765	765	2,890	1.8
קייב	152,006	1,254	1,700	1,070	981	5,012	3.3
אודסה	(. 117,000	1,508	1,652	1,727	1,825	6,712	5.7
צ'רנוביץ	(. 37,000	4,788	4,784	1,431	681	11,684	31.6
מינסק	47,057	707	440	179	191	1,517	3.2
ריגה	30,581	4,414	1,285	636	352	6,687	21.9
וילנה	16,491	4,978	1,276	482	248	6,984	42.3
קייב	49,905	1,155	1,272	2,269	819	5,515	11.1
לבוב	(. 28,000	914	991	821	535	3,261	11.6
טביליסי	19,579	3,328	1,942	807	227	6,304	32.2
קוטאייסי	—	2,655	1,757	411	110	4,933	—
סוכומי	—	1,285	1,239	345	77	2,946	—
טשקנט	55,758	1,326	1,045	304	92	2,767	4.9
סמרקנד	(. 15,000	1,144	1,268	1,133	41	3,586	23.9
קובנה	4,284	1,000	470	136	63	1,669	38.9
דושנבה	11,424	147	938	223	55	1,363	11.9
מונקץ	—	246	422	113	53	834	—
נאלצ'יק	—	10	119	80	36	245	—
דרבנט	—	—	100	1,009	658	1,774	—
חרקוב	—	—	57	102	313	472	—
ס"כ		33,194	25,117	15,432	9,326	83,069	

(. נתונים אלה מהמפקד הסובייטי ב-1970 מוסיפים לטובל כולו היות והיהודים ברובם המכריע מתרכזים בבירות החבלים, יש להזיח שהמספר הנתון בזאת תואם את המציאות.

מ-7 ערים בבריה"מ עלו יותר מ-5000 יהודים מכל עיר, מצ'רנוביץ אף יותר מ-10,000 יהודים.

מארבע ערים (וילנה, קובנה, צ'רנוביץ וטביליסי) עלו כשליש ויותר מהתושבים היהודים.

ממוצע חודשי של ההגעה לוינה - ממספר ערים נבחרות
(טבלה ז' א')

עיר	ממוצע חודשי 1973	1974	1975
אודסה	138	144	145
קייב	141	90	85
לנינגרד	70	64	63
מוסקבה	126	115	100
ס"כ	475	413	393

ממוצע היציאה בארבעת הערים הגדולות נשאר כמעט יציב, למרות הצמצום הדרסטי השנתי במספר העליה מכל יתר המקומות.

מספר היוצאים מארבעת הערים הגדולות הנ"ל עלה והגיע ל-36.3% מכלל היציאה מבריה"מ, דבר שהעלה את הנשירה למספרים חמורים, 70% מכלל הנושרים בארבע ערים אלו.

פרטים על הנשירה בוינה
(טבלה ח')

ערים	נשירה ב-1968 עד 1972		נשירה ב-1973		נשירה ב-1974		נשירה בינואר - דצמבר 1975		סה"כ מ-1968 עד 31.12.75		
	אחוז	נפש	אחוז	נפש	אחוז	נפש	אחוז	נפש	נשירה אחוזים	נשירה נפש	הגעה לוינה
מוסקבה	2.5	46	24.5	372	55.2	763	71.6	862	34.5	2.043	5.914
לנינגרד	3.8	20	26.3	221	55.5	425	72.7	556	42.3	1.222	2.890
קייב	2.0	25	9.5	162	50.6	544	70.9	696	28.5	1.427	5.012
אודסה	0.7	10	16.7	309	71.1	1,219	91.5	1,670	47.9	3.218	6.712
צ'רנוביץ	0.2	10	0.4	22	3.0	43	7.0	48	1.0	123	11.684
מינסק	2.0	14	5.9	26	20.7	37	20.8	57	8.8	134	1.517
ריגה	1.3	56	7.3	94	28.9	184	55.1	187	7.8	521	6.687
וילנה	2.1	25	2.1	25	5.4	26	17.3	43	1.3	94	6.984
קייב	0.5	6	0.5	6	3.0	68	9.3	76	2.7	150	5.515
לבוב	1.2	11	8.9	89	32.8	269	55.9	299	20.5	668	3.261
טביליסי	0.1	3	1.7	34	7.8	63	2.2	5	1.6	105	6.304
חרקוב	0.1	3	10.5	6	57.8	52	65.1	204	55.5	262	472
ערים שונות	0.5	114	0.9	96	2.5	176	4.4	225	0.7	405	55.078
ס"כ	0.6	309	4.2	1,456	18.8	3,879	37.2	4,928	8.9	10,572	118,030

8/...

בשנים האחרונות יוצאים יהודים מבריה"מ ישירות לרומא ובידיהם אשרות הגירה למדינות שונות (כגון: ארה"ב, קנדה, אוסטרליה, דרום-אמריקה וכד').
 המהגרים היהודים המגיעים ישירות מבריה"מ לרומא מועברים לטיפול היא"ס המטפל בהגירת לארצות היעד.
 ייתכן כמובן וישנם גם מהגרים יהודיים היוצאים ישירות מבריה"מ לארצות היעד מבלי לעבור את רומא.

להלן הנתונים שלקטנו בנידון מפי אנשי היא"ס ברומא:

הגירה יהודית ישירה מבריה"מ דרך רומא
 (טבלה 4')

שנה	מהם	עם אשרות ישראליות
1973	444	27
1974	566	14
1975	591	--
סה"כ	1.601	41

לפי נתוני מחמ"ד מאת שגרירותם במוסקבה הוצאו ב-1975 1160 אשרות הגירה לארה"ב מהם ל-585 יהודים.

נתונים על הירידה
 (טבלה 5')

סה"כ	1975	1974	1973	תיאור
512	--	16	496	בטיפול היא"ס ברומא
1.088	241	513	334	"
166	--	166	--	"
96	--	96	--	"
72	--	72	--	בטיפול טולסטוי "
95	--	95	--	נפאריס
170	--	170	--	"
1.068	418	650	--	טולסטוי נריסל
72	--	72	--	טולסטוי רומא
400	138	180	82	וינה
246	7	239	--	גרמניה
582	55	527	--	ברלין
4.517	859	2.796	912	סה"כ

פ ר ל י ן
(טבלה יא')

שנה	קיבלו פרומסות בשגרירות הולנד בורסה	עזבו את פולין	עלו לישראל
1972 - 1967	16.899	13.544	3.875
1973	237	227	36
1974	149	138	35
1975	(. 99	105	(. 42
סה"כ	17.384	14.015	3.988

(. המספר עדיין לא סופי

ר ד מ נ י ה
(טבלה יב')

שנה	סה"כ עלו לישראל	עברו להיא"ס	תיירים
1970 - 1967	6.978	407	--
1971	1.856	37	1.714
1972	3.001	--	4.351
1973	3.706	54	4.150
1974	3.222	132	3.049
1975	1.993	347	1.928
סה"כ	20.756	1.277	15.192

נ ב ר כ ה,

צבי